

בש"פ 4464/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4464/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט נ' בכור) מיום 31.5.2018 במ"ת 71753-01-18

תאריך הישיבה: כ"ט בסיון התשע"ח (12.6.2018)

בשם העורר: עו"ד מור עטיה

בשם המשיבה: עו"ד מריה ציבלין

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט נ' בכור) במ"ת 71753-01-18 מיום 31.5.2018 לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

ההליך לפני בית המשפט המחוזי וטענות הצדדים

1. ביום 31.1.2018 הוגש נגד העורר כתב אישום לבית המשפט המחוזי. כתב האישום מייחס לעורר פגיעות

עמוד 1

מיניות חמורות בקטין (להלן: המתלונן). כתב האישום מפרט כיצד העורר ביצע במתלונן, בן 14.5 שנים, בשני מקרים שונים - בביתו של המתלונן, ובמקלט ביתו - מעשים מגונים ומעשי סדום בניגוד לרצונו, כשהוא אומר למתלונן מספר פעמים שהוא יתאבד אם לא ישתף עמו פעולה. העורר גם רכש אלכוהול עבור הקטין וחבר נוסף שלו ואונן לפני הקטין וחברו באיזור פומבי.

2. בגין העובדות המתוארות בכתב האישום יוחסו לעורר עבירות של מעשה סדום, נסיון למעשה סדום וגרם מעשה סדום (לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק; בצירוף סעיף 29 לחוק; ובנסיבות סעיף 350 לחוק); מעשה מגונה בקטין מתחת לגיל 16 שלא בהסכמתו (לפי סעיף 348(ב) לחוק, בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק); ואיסור מכירת משקאות משכרים לקטינים (לפי סעיף 193א(א) לחוק).

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 31.1.2018 במסגרת הדיון בבקשה, הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה נגד העורר ולקיומה של עילת מעצר סטוטורית הקיימת בעניינו, אך ביקש בחינת אפשרות שחרורו לחלופת מעצר. אשר על כן, בית המשפט המחוזי הורה, בהסכמת הצדדים, על עריכת תסקיר מעצר. ביום 19.2.2018 הוגש התסקיר הראשון במסגרתו צוין כי העורר אינו מכיר בחלקים פוגעניים בהתנהגותו, כי מצבו הנפשי אינו יציב ובעברו התנהגות אובדנית. כן צוין כי בהינתן רמת סיכון משמעותית הנשקפת מהעורר, חלופת מעצר מתאימה בעניינו היא רק כזו שתכלול תנאים מגבילים תוך פיקוח אנושי הדוק ואינטנסיבי שתציב לו גבולות ברורים שימנעו ממנו שימוש באלכוהול ומגע עם קטינים. בהתייחס לחלופה המוצעת (כאשר אביו, אמו ואחותו הוצעו כמפקחים), התרשם שירות המבחן כי אין בה כדי להוות גורם מפחית סיכון, ועל כן לא המליץ שירות המבחן על שחרור העורר לחלופה שהוצעה. ביום 21.2.2018 הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים שיבחן חלופה נוספת. במסגרת התסקיר המשלים שהוגש ביום 13.3.2018 (להלן: התסקיר השני), חזר שירות המבחן על עמדתו כי אין בידו לבוא בהמלצה לשחרור העורר לחלופה שהוצעה, בדירה הסמוכה לישיבה בה לומדים ומלמדים המפקחים האחרים שהוצעו, אשר אין להם היכרות עם העורר. בתסקיר צוין כי לאור מאפייני אישיותו של העורר והסיכון המשמעותי הנשקף ממנו, אין בחלופה הנוספת כדי להפחית את רמת הסיכון, נוכח היעדר היכרות מוקדמת בין המפקחים לבין העורר. לפיכך, הורה בית המשפט ביום 9.4.2018 על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. על החלטה זו הגיש העורר ערר לפני בית משפט זה (בש"פ 2990/18). ביום 22.4.2018 ולאחר דיון, נקבע (השופט ע' פוגלמן) כי בהסכמת הצדדים תיבדק האפשרות למעצר העורר בפיקוח אלקטרוני בחלופה האחרונה שנבדקה, ויוגש תסקיר משלים בהתייחס לאפשרות זו. בהמשך להחלטה זו, ביום 13.3.2018 הוגש תסקיר משלים (להלן: התסקיר השלישי), לאחר ששירות המבחן שוחח פעם נוספת עם העורר ועם אחד המפקחים לצורך עריכת התסקיר. שירות המבחן ציין כי בהתייחס לדפוסי אישיותו של העורר, קיים קושי בדבר הערכת יכולתם של המפקחים לשמש כמפקחים סמכותיים בתנאי מעצר בפיקוח אלקטרוני. משכך, קבע בית המשפט המחוזי ביום 31.5.2018, כי משלא נמצא שינוי משמעותי במידת האמון שניתן ליתן בעורר, באופן המאפשר מעצרו בפיקוח אלקטרוני, ובהתחשב בתסקיר שירות המבחן אשר נתן דעתו לאפשרות האמורה, יש להותיר את ההחלטה על מעצרו של העורר מאחורי סורג וברית, על כנה.

מכאן הערר שלפני.

5. לטענת העורר, טעמים זהים עמדו בבסיס התסקיר השני מיום 13.3.2018, ובבסיס התסקיר השלישי מיום 13.3.2018. מסקנת שירות המבחן כי לא ניתן לבוא בהמלצה לעניין מעצרו בפיקוח אלקטרוני, לא נבעה מנתונים חדשים, אלא מדובר בחזרה על אותה עמדה. מכאן עולה, כך נטען, שלא נבחנה באופן אמיתי אפשרות מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. כן נטען כי הנימוקים שעמדו בבסיס המסקנה אליה הגיע שירות המבחן, אינם ראויים. כך, אין זה ראוי לזקוף לחובתו את העובדה שהוא מכחיש את ביצוע המעשים. מה גם, שבמקרה זה לטענתו הוא זה אשר הותקף על ידי המתלונן. גם אי-היכרות מוקדמת עם המפקחים אינה מהווה נימוק מספק לשלילת המפקחים המוצעים.

6. כן נטען כי אין המדובר במקרה שבו קבע בית המשפט המחוזי, או שירות המבחן, כי חלופת מעצר לא תסכון. מעצר בפיקוח אלקטרוני בדירה שהוצעה, שהיא סגורה ומבודדת לחלוטין, במרחק רב מהמתלונן וממקום ביצוע העבירה, כאשר אחד מהמפקחים אושר כמפקח פעמים רבות על ידי בתי משפט שונים, הינה חלופה הולמת שניתן באמצעותה להשיג את מטרת המעצר.

7. מנגד, טענה המשיבה כי המלצת שירות המבחן התבססה על מכלול הנסיבות, בהתייחס הן לחומרת המעשים המיוחסים לעורר, הן לכך שהוא אינו מתייחס להתנהגותו הפוגענית והן למצבו הרגשי. כמו כן, בהתחשב בחומרת העבירות המיוחסות לעורר, רמת מסוכנותו מחייבת פיקוח הדוק והולם, שאינו מתאפשר בתנאים שהוצעו.

דיון והכרעה

8. כידוע, פיקוח אלקטרוני אינו "נוסחת פלא" שיש בה כשלעצמה כדי לאיין את מסוכנותו של נאשם. הבחינה אם יש לסטות מהכלל בדבר מעצר מאחורי סורג ובריה, לגבי מי שלא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות שחרורו לחלופת מעצר, תיעשה על רקע מכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין, ובראשם השיקול שעניינו מסוכנות הנאשם (בש"פ 5285/12 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.2015)).

9. לעורר מיוחסים מעשים חמורים המלמדים לכאורה על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו. גם מתסקיר שירות המבחן מצטיירת תמונה המצביעה על מסוכנותו. כך, בתסקירים התייחס שירות המבחן לדפוסי אישיותו של העורר, לכך שהוא שלל כל דופי שנפל במעשיו לרבות בשימוש המופרז באלכוהול, למצבו הנפשי הבלתי יציב ולהתנהגות אובדנית בעבר. שירות המבחן חיווה דעתו כי מדובר בגורמים מגבירי סיכון אשר עשויים להתגבר ביתר שאת במצבי לחץ, כגון אלו הכרוכים במעצר למשך זמן בפיקוח אלקטרוני. כן ציין שירות המבחן כי להתרשמותו, הפיקוח המוצע חסר אלמנטים של מחויבות וסמכות ההכרחיים לצורך הבניית פיקוח אפקטיבי ומהותי. יצוין כי התרשמותו של שירות המבחן ממבנה אישיותו של אדם, מצויה בליבת העיסוק המקצועי, להבדיל מהמלצות שירות המבחן שהינן בגדר המלצה בלבד (בש"פ 9984/17 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פסקה 12 (27.12.2017)).

10. לא התרשמתי כי שירות המבחן התנער מחובתו לבחון את האפשרות להורות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. בתסקיר ניתנה התייחסות לבעייתיות תנאי הפיקוח המוצע, לאור דפוסי אישיותו של העורר, ובהתייחס באופן קונקרטי לאפשרות השמתו במעצר בפיקוח אלקטרוני. אכן, ייתכנו מצבים שבהם היעדר היכרות בין הנאשם לבין המפקחים המוצעים לא בהכרח יביא לשלילת הפיקוח המוצע (בש"פ 1650/18 אוקנצא נ' מדינת ישראל (4.3.2018)), אך בנסיבות מקרה זה, מקובלת עליי קביעת בית המשפט המחוזי כי בהתחשב באמור בתסקיר ובחומרת המעשים המיוחסים לעורר, היעדר ההיכרות המוקדמת בין העורר לבין המפקחים אכן מהווה שיקול רלוונטי.

11. כידוע, הגם שבית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הרי שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג ומקום בו קיימים טעמים כבדי משקל (בש"פ 4794/12 מדינת ישראל נ' פלוני (25.6.2016)). לא מצאתי כי מקרה זה הינו בגדר החריג המצדיק סטייה כאמור מהמלצת שירות המבחן.

אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, ל' בסיון התשע"ח (13.6.2018).

ש ו פ ט
